

Ontbinden van een cliëntenraad

door Loeska Bos

Soms ontstaat er tussen een cliëntenraad en een bestuurder een meningsverschil waar men niet meer uitkomt. Het probleem kan dan worden voorgelegd aan de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden (LCvV). De LCvV kan bemiddelen of optreden als scheidsrechter. De secretaris van de LCvV onderzoekt het meningsverschil en organiseert een bemiddeling of een hoorzitting die kan leiden tot een bindende uitspraak. In deze rubriek leest u waarover dit in de praktijk kan gaan.

Al zolang er cliëntmedezeggenschap in de zorg bestaat, doen zich bij tijd en wijle problematische samenwerkingen voor tussen zorgaanbieders en cliëntenraden. Dit loopt soms zo hoog op dat bij de zorgaanbieder, de cliënten of de cliëntvertegenwoordigers de wens ontstaat om een bepaalde cliëntenraad van zijn taken te ontheffen en deze raad te vervangen.

De wetgever leek bij het opstellen van de eerste wet op de cliëntmedezeggenschap, de Wmcz uit 1995, niet te hebben voorzien dat dergelijke situaties zich zouden kunnen voordoen. Bij de geschilonderwerpen die werden verdeeld tussen de kantonrechter en de vertrouwenslieden kwamen functionerings- of samenwerkingsproblemen als zodanig in ieder geval niet voor.

Artikel ontbinden raad

In de nieuwe Wmcz, die sinds 1 juli 2020 van kracht is, is dit anders. Hierin is een volledig artikel gewijd aan de mogelijkheid om een structureel tekortschietende cliëntenraad te ontbinden. Wanneer een zorgaanbieder (in de nieuwe wet zorginstelling genoemd) of een representatief deel van diens cliënten vindt dat een raad ontbonden en vervangen dient te worden, dan dient dit voorstellen eerst aan de betreffende raad zelf voorgelegd te worden. De cliëntenraad dient vervolgens in te stemmen met de ontbinding. Doet de raad dat niet, dan kan een commissie van vertrou-

wenslieden hiervoor vervangende toestemming verlenen. De commissie zal daarbij dan kijken of er sprake is van structureel tekortschieten en of er redelijkerwijs geen andere oplossing mogelijk is dan de raad naar huis te sturen. Tegen het oordeel van de commissie staat dan vervolgens de mogelijkheid van beroep open bij de Ondernemingskamer van het Gerechtshof in Amsterdam.

Op de valreep

Ondanks dat deze nieuwe wettelijke mogelijkheid aanstaande was, kozen twee zorgaanbieders er op de valreep nog voor om onder het vignet van de vorige Wmcz hun cliëntenraad de wacht aan te zeggen. Een van die zaken kwam in december 2019 voor de kortgedingrechter in Arnhem, de ander werd in april 2020 aan de LCvV voorgelegd.

Zaak 1: geen werkbare relatie

De zaak die in kort geding werd behandeld, betrof een ggz-aanbieder die aanvoerde dat jarenlange samenwerkingsproblemen met een lokale raad ontbinding van die raad rechtvaardigde. De zorgaanbieder stelde alles geprobeerd te hebben om een werkbare relatie te krijgen, maar tevergeefs. De rechter merkt op dat de (oude) Wmcz geen grondslag bood voor ontbinding en keek vervolgens of het lokale reglement en/of de samenwerkingsovereenkomst die tussen partijen gold wel aanknopingspunten bood.

De samenwerkingsovereenkomst bleek te vermelden dat deze opzegbaar was met een opzegtermijn van een half jaar. De zorgaanbieder had die termijn niet in acht genomen, zodat het oordeel van de rechter luidde dat de ontbinding onrechtmatig was en de betreffende raad in de gelegenheid moest worden gesteld zijn taken te hervatten. De rechter wees er ook nog op dat het in dergelijke situaties van belang is of er klachten van cliënten bekend zijn over de wijze waarop zij vertegenwoordigd worden. Dat bleek hier niet het geval te zijn, wat ook meewoog in het oordeel.

Zaak 2: juridische strijd

De zaak die in het voorjaar van 2020 aan de LCvV werd voorgelegd was omvangrijk. Een aanbieder van zorg aan mensen met een verstandelijke of meervoudige beperking, gaf aan dat zijn centrale cliëntenraad vanwege een fundamenteel verschil van inzicht over de juridische positionering van het vastgoed, vanaf 2014 vele juridische procedures tegen het bestuur had gevoerd. Volgens de zorgaanbieder had al dit procederen de CCR weinig tot niets opgeleverd, maar was deze raad desalniettemin voornemens om door te gaan met deze juridische strijd en kwamen andere thema's nauwelijks aan bod.

Zorgen inspectie en verzekeraars

Volgens de zorgaanbieder had dit al vreselijk veel tijd en geld gekost, had de CCR nauwelijks draagvlak vanuit de lokale raden, cliënten en hun vertegenwoordigers, maar riepen velen inmiddels uitdrukkelijk op om hiermee op te houden. Ook op veel medewerkers had dit alles een negatieve weerslag en de situatie baarde ook de inspectie en zorgverzekeraars inmiddels zorgen, aldus de zorgaanbieder. Al met al leek het de zorgaanbieder rechtvaardig om deze CCR te ontbinden en

daarna te vernieuwen. De CCR zelf dacht daar anders over, verzette zich ertegen dat hierover een procedure voor de LCvV gevoerd zou worden en had het zelf inmiddels voorgelegd aan de Ondernemingskamer via een enquêteverzoek.

Wmcz 2018 biedt soelaas

De LCvV moest, net als de rechter eerder in december ook al, constateren dat de toenmalige Wmcz geen wettelijke grondslag kende voor het ontbinden van een raad. Evenmin bood die wet de commissie de bevoegdheid om over dergelijke geschillen een bindende uitspraak te doen. Nu ook in het medezeggenschapsreglement of in enige andere afspraak tussen partijen dergelijke bevoegdheid niet aan de commissie gegeven was, kon de LCvV niet anders dan zich niet bevoegd verklaren. Tot een inhoudelijke beoordeling komt het dan niet. Er is gewezen op de mogelijkheid om de kantonrechter in te schakelen of om na 1 juli 2020 de zaak opnieuw bij de LCvV in te dienen. We zullen er ongetwijfeld nog meer van gaan horen.

De zaken waar in dit artikel naar wordt verwezen betreffen Rechtbank Gelderland 12 december 2019 (ECLI:RBGEL:2019:6114 te vinden op www.rechtspraak.nl) en LCvV 20-003, te vinden op de website www.vertrouwenslieden.nl.

LCvV

Mw. mr. L. Bos (secretaris)
Postbus 8258, 3503 RG Utrecht
Tel. 06 - 11 45 21 67
info@vertrouwenslieden.nl
www.vertrouwenslieden.nl